

Gedeputeerde Staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

uw brief	:	behandeld door	:	[REDACTED]
uw kenmerk	:	doorkiesnummer	:	[REDACTED]
ons kenmerk	:	e-mail	:	info@scheldestromen.nl
	:	verzendsdatum	:	8 juni 2022
bijlagen	:	projectnummer	:	
	:		:	

onderwerp : Integrale voortgangsrapportage waterbeheer 2021

Middelburg, 7 juni 2022

Geachte college,

Op 31 mei 2022 heeft het dagelijks bestuur van waterschap Scheldestromen de integrale voortgangsrapportage regionaal waterbeheer Zeeland over het rapportagejaar 2021 vastgesteld. De voortgangsrapportage is een uitvoering van waterbeheerplan 2016-2021. Bij dezen bieden wij u deze voortgangsrapportage ter kennisname aan.

Deze rapportage is de laatste die in de huidige vorm zal worden opgeleverd. Als uitvloeisel van het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 is afgesproken het onderwerp “onderlinge samenwerkingsrelaties en hoe deze in de toekomst verbeterd kunnen worden”, gezamenlijk verder uit te werken. Het betreft achtereenvolgens de volgende processen:

1. Stroomlijnen monitoring en (voortgangs)rapportages
2. Afstemmen P&C- cyclus
3. Verbeteren samenwerkingsrelaties binnen diverse (inhoudelijke) dossiers
4. Verdere intensivering samenwerking uit oogpunt beperkte menskracht en middelen

Dit gezamenlijk traject is momenteel in voorbereiding en wordt vanaf september 2022 uitgevoerd. De voortgangsrapportage 2022 zal in lijn met de resultaten van dit traject worden opgesteld.

Tevens is recent, onafhankelijk van het opstellen van de voortgangsrapportage 2021 voor het onderdeel watersystemen een analyse uitgevoerd voor de resterende opgaven voor GGOR en WB21. Daar waar in de voortgangsrapportage 2021 is gerapporteerd op de 12 gebieden waarvoor het watergebiedsplan begin 2021 al was afgerond, is in deze analyse de vertaling gemaakt naar de totale opgave voor gehele beheersgebied (alle 16 gebieden). Inschatting van deze analyse is dat de totale resterende opgave voor het totale beheergebied grofweg verdubbelt. Deze analyse is recent ambtelijk en bestuurlijk ook gedeeld met de provincie. De wijze waarop met de verdubbeling van de opgave omgegaan kan worden, zal ook met de provincie worden besproken. De uitkomsten van deze analyse zullen in de eerstvolgende voortgangsrapportage verwerkt worden.

Hoogachtend,

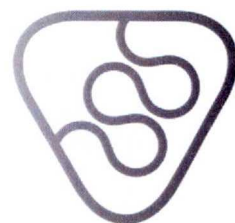
het dagelijks bestuur
van waterschap Scheldestromen

drs. J. Daane RA
secretaris-directeur

mr. drs. A.J.G. Poppelaars
dijkgraaf

Waterschap **Scheldestromen**

Integrale voortgangsrapportage regionaal waterbeheer Zeeland

Beleidscyclus 2016-2021
Voortgang jaar 2021

Datum : 9 mei 2022
Versie : definitief
Corsa: 2022004742

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding.....	3
2 Programma waterkeringen	4
2.1 Prestaties Strategienota	4
2.2 Waterveiligheid:	4
2.3 Omgeving	5
2.4 Exploitatie	6
2.5 Investerings	8
3 Niet te veel inundatie en een goede drooglegging	12
3.1 Doelstelling	12
3.2 Voortgang planvorming	12
3.3 Voortgang uitvoering opgave.....	13
3.4 Voortgang peilbesluiten.....	16
3.5 Conclusie.....	17
4 Gezond water	18
4.1 Doelstelling	18
4.2 Voortgang planvorming	18
4.3 Maatregelen KRW	18
4.4 Voortgang maatregelen	19
4.4.1 Voortgang vispassages.....	19
4.4.2 Voortgang natuurvriendelijke oevers	19
4.5 Voortgang toestand oppervlaktewaterlichamen.....	20
4.6 Conclusie.....	24
5 Waterketen en water in de stad	26
5.1 Voortgang Samenwerking in de Afvalwaterketen (SAZ+).....	26
5.2 Voortgang Stedelijke wateropgave (SWO).....	27
5.3 Transporteren en zuiveren van afvalwater	27
5.4 Conclusies.....	27
6 Samenvattende conclusies	29

1 Inleiding

Tijdens het vaststellen van het waterbeheerplan 2016-2021 is afgesproken jaarlijks een voortgangsrapportage op te stellen. Deze integrale rapportage beschrijft de voortgang van de opgave. Dit is de zesde rapportage en volgt de structuur van de rapportage over 2019.

Blijven ontwikkelen

Waterschap Scheldestromen beheert het regionale watersysteem in Zeeland. Dit werk is nooit af. Nieuwe inzichten leveren steeds weer kleine en grote wijzigingen op in hoe dit beheer invulling krijgt. Daarbij verandert ook de context, het klimaat, de bevolking en de economie. Het werk zal nooit af zijn.

Deze rapportage is opgedeeld volgens de doelstellingen: ‘Op orde brengen’ en ‘in stand houden’. Vervolgens wordt per doelstelling de voortgang beschreven van de taken die we hebben:

- hoogwaterbescherming;
- niet te veel inundatie en een goede drooglegging;
- gezond water;
- waterketen en water in de stad.

De kaders van deze doelstellingen zijn uitgewerkt in het waterkeringenbeheerplan 2016-2020 en het waterbeheerplan 2016-2021. In 2021 is het integraal Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 vastgesteld. Dit heeft nog geen effect op de voorliggende voortgangsrapportage.

2 Programma waterkeringen

Programma waterkeringen

Wij zorgen voor sterke dijken en duinen. Als beheerder van de meeste Zeeuwse waterkeringen, is veiligheid prioriteit nummer 1. We houden rekening met zeespiegelstijging op basis van reële klimaatscenario's zodat veilig wonen in Zeeland haalbaar en betaalbaar blijft. (Bron: Strategienota 2019-2023).

2.1

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2021	Voortgang 31-12-2021	Conform doelstelling 2021
424 km primaire waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de wettelijke veiligheidsnormering (%)	60%-65%	61%	Ja
De organisatie voldoet aan de inrichtingseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)	100%	89%	Nee
De organisatie voldoet aan de uitvoeringseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)	100%	82%	Nee
560 km regionale waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de nieuwe provinciale veiligheidsnormering (%)	5%-10%	0%	Nee

Wat hebben we gedaan om prestaties te realiseren

2.2 Waterveiligheid:

Primaire keringen op orde brengen

- 424 km primaire waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de wettelijke veiligheidsnormering (%).

Na de vaststelling van de nieuwe wettelijke normen voor waterveiligheid in 2017 is in 2017-2018 gestart met de voorbereiding van de wettelijke beoordeling van de primaire waterkeringen. Hiervoor moest intern ook de nodige kennis ontwikkeld worden. De nieuwe wettelijke normering zoals vastgelegd in de Waterwet is gebaseerd op overstromingsrisico's. Eind 2022 moeten alle primaire keringen van een veiligheidsoordeel zijn voorzien. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het wettelijk beoordelingsinstrumentarium (WBI). Het toezicht op de uitvoering van de beoordeling vindt plaats door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De inzet voor 2021 was dat totaal 60%-65% van het totale areaal is beoordeeld. In de begroting voor het programma waterkeringen is voorzien in het uitvoeren van geotechnisch onderzoek. Het inhuren van extra personele capaciteit voor het vertalen van onderzoeksresultaten, ondersteuning bij het uitvoeren van de wettelijke beoordeling en het opstellen van de beoordelingsrapportages voor ILT is opgenomen in de personeelsbegroting. In 2021 is 61% van het totale areaal beoordeeld. De prestatie is voor dit jaar gehaald en verantwoord in de voortgangsrapportage aan het dagelijks bestuur, welke in de vergadering van 14 december 2021 aan de orde is geweest. In deze rapportage zijn ook de risico's en beheersmaatregelen opgenomen met het oog op de beoogde einddatum medio 2022.

De huidige planning van onze projecten in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) wordt continu herijkt op basis van de uitkomsten van de wettelijke beoordeling. We willen komen tot een stabiele programmering voor de 25 normtrajecten voor de beoordeling tot en met het realiseren van projecten. De wettelijke beoordeling van de primaire waterkeringen wordt in 2022 afgerond. Op basis van de uitkomsten van de wettelijke beoordeling zal een stabiele programmering worden opgesteld. In deze programmering zal rekening worden gehouden met de beschikbare personele capaciteit en financiële middelen.

Het actuele ontwerp programma van het HWBP voor de periode 2023-2034 is ontvangen en beoordeeld door het waterschap. De bestuurlijke reactie is op 19 oktober 2021 verzonden aan de

Unie van Waterschappen. De algemene vergadering is hierover op 18 november ingelicht. Op 14 december 2021 is schriftelijk bericht ontvangen van de programmadirectie HWBP met het definitieve programmavoorstel 2023-2034. Hierin zijn de door het waterschap voorgestelde aanpassingen verwerkt.

Voor de investeringen in 2021 is gerekend met de beschikbare informatie van de te realiseren projecten. De cijfers voor 2022 en daarna worden beïnvloed door de continue herijking zoals eerder aangegeven en de aansluiting met het landelijk programma van het HWBP.

Primaire keringen in stand houden

- De organisatie voldoet aan de inrichtingseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)
- De organisatie voldoet aan de uitvoeringseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)

Het nieuwe waterveiligheidsbeleid dat in 2017 van kracht is geworden en het gewijzigde toezicht namens het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat door ILT op de primaire waterkeringen is aanleiding voor het implementeren van het wettelijk kader zorgplicht. Doelstelling uit de Strategienota 2019-2023 is dat het waterschap eind 2021 werkt conform het wettelijk kader zorgplicht, passend bij de eigen organisatieontwikkeling en de landelijke richtlijnen.

Jaarlijks wordt over de inrichting en uitvoering van de zorgplichtactiviteiten gerapporteerd in een Waterveiligheidsrapportage. Vooruitlopend hierop is de huidige stand van zaken als volgt. De inrichting en de uitvoering van de zorgplichtactiviteiten is nog niet geheel op het gewenste niveau en sluit niet aan bij de beoogde voortgang in de strategienota.

Desondanks heeft het waterschap in 2021 belangrijke stappen gezet om het procesmatig werken te implementeren. Processen zijn grotendeels geïmplementeerd. Verder zijn vorderingen gemaakt in het kader van een procesmatige aanpak om risico's vanuit aangrenzend areaal en de effecten op het eigen areaal in beeld te brengen. Nieuwe wetgeving zorgt voor uitbreiding van de taken van het Waterschap Scheldestromen. De inrichting van de zorgplichtactiviteiten kennismanagement, informatiemanagement, beheren dagelijkse gegevens, vergunningverlening en calamiteitenzorg voldoen nog (net) niet aan de gestelde norm in de strategienota.

Verder voldoen de zorgplichtactiviteiten nog niet geheel aan de norm voor wat betreft de uitvoeringseisen, waarbij toezicht en handhaving en calamiteitenzorg matig scoren.

Regionale waterkeringen en noodvoorzieningen op orde brengen/houden

- 560 km regionale waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de nieuwe provinciale veiligheidsnormering (%).

Voor de regionale waterkeringen vindt de herziening van de ligging van het stelsel van regionale waterkeringen en de normstelling door de provincie plaats. De normering van de natte regionale waterkeringen is in 2018 afgerond. In 2021 is gestart met de herziening van de normering en ligging van het stelsel van de droge regionale waterkeringen om zodoende bestuurlijke besluitvorming daarover af te ronden. Betreffende besluitvorming is gekoppeld aan de vaststelling van de Provinciale Omgevingsvisie en wordt in 2022 verwacht. In het verlengde hiervan, dient ook de legger Waterkeringen te worden aangepast.

Afspraak met de provincie is dat de toetsing van de regionale waterkeringen pas van start gaat na afronding van de WBI-toetsing primaire waterkeringen. Dit is onder meer geborgd in het waterschapsbeheerprogramma 2022-2027, waarin wordt vermeld dat in 2023 gestart wordt met de toetsing van de regionale waterkeringen. Een toetsingsmethode hiertoe wordt in 2022 ontwikkeld in overleg met de provincie.

2.3 Omgeving

Waterkeringen zijn beeldbepalend in het Zeeuwse landschap. Zij bieden kansen voor recreatie, natuur en economie. Dit mag niet ten koste gaan van de waterveiligheid (primair belang).

Veerse Meer

Voor het Veerse Meer hebben we actief meegewerkt aan het opstellen van een gezamenlijke gebiedsvisie die in 2021 is vastgesteld. In 2022 zal een nieuw convenant Veerse Meer worden opgesteld en zullen nieuwe samenwerkingsovereenkomsten met watersportverenigingen, recreatiebedrijven en commerciële jachthavens worden afgesloten. Het waterschap draagt bij in de exploitatie van het Veerse Meer.

Voorzieningen recreatief medegebruik

Een deel van de voorzieningen voor recreatief medegebruik heeft het waterschap zelf in beheer zoals bijvoorbeeld opengestelde onderhoudswegen. Het beheer en onderhoud van deze voorzieningen zullen we sober maar doelmatig invullen. Gezien de ontwikkelingen die de laatste jaren met name aan de kust hebben plaatsgevonden hebben we met de gemeenten overleg gevoerd om te komen tot herziening en actualisatie van de afspraken over het beheer en onderhoud ten behoeve van het recreatief medegebruik en/of de aanwezige recreatieve voorzieningen. Het overleg zal in 2022 worden voortgezet. Daarbij gaat het om het gewenste kwaliteitsniveau en de bijbehorende financieringsafspraken.

In dat jaar is ook de evaluatie van de Kustvisie Zeeland voorzien.

Eigen plannen

Voor 2021 stonden de actualisatie en herziening van een aantal plannen op de agenda, o.a. met betrekking tot inspecties, onderhoud en de aanpak van de versterkingsopgave (HWBP). Met het oog op de toekomstige uitvoering van de HWBP-projecten vindt ook de doorontwikkeling plaats van de Projectorganisatie Waterveiligheid. Eind 2021 is besloten om de vigerende samenwerkingsovereenkomst (SOK) aan te passen. Deze aanpassing zal in 2022 worden afgerond. Evenals in 2020 zijn in 2021 de nodige onderzoeken uitgevoerd die nodig zijn voor de voorbereiding van de uit te voeren versterkingswerken in het kader van het HWBP.

Naast het uit te voeren reguliere onderhoud vindt er ook groot onderhoud plaats. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd op basis van eigen en door derden uitgevoerde jaarlijkse inspecties. In 2020 is gestart met het ontwikkelen van de werkwijze van risico gestuurd inspecteren en onderhoud en dit heeft in 2021 een vervolg gekregen. Dit zal in 2022 verder worden geoptimaliseerd.

Plannen van en met derden voor waterkeringen

Op diverse plaatsen in Zeeland was sprake van gebiedsontwikkeling, dan wel initiatieven van derden, die een relatie hebben met de waterkeringen. Met initiatiefnemers heeft het nodige overleg plaatsgevonden en zijn plannen beoordeeld. Te noemen zijn o.a. de uitwerking van de Zeeuwse Kustvisie, het opstellen van de Omgevingsvisie, het opstellen van een landelijke Waterveiligheidsvisie en het nader uitwerken van de Gebiedsagenda en Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta. Ook het beoordelen van vergunningsaanvragen viel hieronder. De randvoorwaarden zoals vastgelegd in de strategienota zijn het kader voor onze opstelling in de genoemde planvorming en beoordeling van c.q. medewerking aan initiatieven.

2.4 Exploitatie

bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2020	Begroting 2021 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2021
Externe kosten	8.039	7.407	7.059
Externe opbrengsten	-766	-530	-546
Personeelskosten	3.426	3.863	3.772
Rente en afschrijving	389	374	422
Netto kosten programma waterkeringen	11.088	11.114	10.707

Toelichting belangrijkste financiële afwijkingen in de exploitatie:**Externe kosten**

Het grootste deel van de externe kosten omvat het beheer en onderhoud van de primaire waterkeringen. Naast de solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma valt hieronder ook het onderhouden van duinen, dijken, strandhoofden/strekdammen en kunstwerken. In veel geringere mate vond plaats aan regionale waterkeringen en kunstwerken. Het andere deel van de externe kosten omvat onderzoekskosten die nodig zijn voor de veiligheidsbeoordeling van de primaire waterkeringen en onderzoeken / advisering gerelateerd aan beleidsontwikkeling, zorgplicht en crisisbeheersing.

De totale externe kosten vallen een fractie (4,7%) lager uit. De solidariteitsbijdrage voor het HWBP valt hoger uit, de oorzaak hiervan is dat de 10% eigen project-bijdrage landelijk lager uitvalt waardoor het solidariteitsaandeel voor alle waterschappen stijgt.

De onderzoeken voor de wettelijke beoordeling van primaire waterkeringen en de externe advisering voor planvorming en evaluatie laten lagere kosten zien. Als gevolg van Covid-19 hebben de werkzaamheden bij de externe advies- en onderzoeksbureaus vertragingen opgelopen en worden deze nu begin 2022 afgerond. Ook de kosten gerelateerd aan de crisisorganisatie vallen lager uit. Er zijn trainingen gevolgd op het gebied van crisismanagement en communicatie en in juli heeft de crisisorganisatie geholpen bij de wateroverlast in Limburg. Medewerkers zijn afgereisd naar Limburg om te helpen en diverse materialen zoals noodpompen en naaimachines voor zandzakken zijn op transport gezet.

De kosten voor het reguliere onderhoud aan waterkeringen en kunstwerken zijn lager dan begroot. Er is minder groot onderhoud uitgevoerd op primaire en regionale waterkeringen doordat de voorbereidende werkzaamheden door beleidsmedewerkers niet konden worden uitgevoerd in verband met herprioritering van werkzaamheden naar de wettelijke beoordeling.

Naast het regulier onderhoud van de kunstwerken is er samen met de gemeente Tholen een oplossing gevonden voor de storingsen aan de rolbrug op het keermiddel Tholen. Door aanpassen aan de bediening is de werking van de rolbrug verbeterd.

De exploitatie Veerse Meer laat een klein voordeel zien. De kosten voor het regulier onderhoud van de aanlegvoorzieningen zijn een stuk lager dan begroot maar door de aanhoudende Covid-19 maatregelen zijn ook dit jaar weer extra kosten gemaakt voor het beheer van de terreinen (o.a. extra schoonmaak). Als gevolg van een brandschade is de waterskisteiger bij Oostwating hersteld en met het extra budget dat onttrokken is uit de algemene reserve Veerse Meer zijn 3 steigers aan de Bastiaan de Langeplaat vervangen.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten, die in de begroting zijn opgenomen, zijn bijdragen en vergoedingen van werkzaamheden voor derden. In de begroting zijn deze voor het grootste deel gerelateerd aan het Veerse Meer en de Projectorganisatie Waterveiligheid.

De totale externe opbrengsten vallen iets hoger uit ten opzichte van de begroting (3%).

Deze hogere opbrengsten bestaan grotendeels uit niet begrote incidentele posten zoals een schadevergoeding voor schade aan de keersluis Zierikzee uit 2019.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen 2,4% lager uit dan bij de begroting ingeschat.

Daarnaast zijn er diverse vacatures in 2021 later ingevuld en staan 2 fte eind 2021 nog open. Hiertegenover staat extra inhuur in 2021. De openstaande vacatures worden veroorzaakt door een krapte op de arbeids- en inhuurmarkt en de reorganisatie, zie algemene toelichting onder hoofdstuk 2.1.

De verdeling van de personeelskosten heeft in 2021 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

De rente- afschrijvingskosten zijn hoger dan de begrote kosten. In de jaarrekening is rekening gehouden met de bestedingen in de loop van het jaar waardoor er meer rentekosten zijn toege-rekend aan het programma Waterkeringen

2.5 Investerings

Hieronder is een overzicht opgenomen van de investeringen, onderverdeeld in financieel afge-ronde - en onderhanden investeringen.

PRJ-nr.	Projectnaam	Techn afgerond of AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke bestedingen			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	t/m 2021 bruto	t/m 2021 subs	t/m 2021 netto	netto in 2021
1 programma waterkeringen										
financieel afgerond										
PRJ1440A	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2020	1-12-2020	1-4-2021	355		355	361		361	171
PRJ1469	Aankoop primaire waterkeringen 2021			300		300				
totaal financieel afgerond				655		655	361		361	171
onderhanden investeringen										
PRJ1011	HWBP Emanuelpld	1-10-2015	1-10-2015	5.125	-4.613	513	2.701	-2.701		
PRJ1013D	HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2)			542	-488	54	90		90	
PRJ1013H	HWBP Hansweert (24S-1)		1-12-2026	24.758	-18.839	5.919	14.182	-9.804	4.379	3.591
PRJ1013HA	HWBP Hansweert Innovatie	1-12-2022	1-12-2022	575	-543	32	149	-117	32	21
PRJ1013I	HWBP Aansl kerncentr-Tennet (24S-3)			70	-63	7	3		3	
PRJ1013L	HWBP St. Annaland (24AK)		1-9-2024	1.035	-931	104	351	-315	35	-34
PRJ1440B	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2021	1-12-2021	1-12-2021	320		320	353		353	340
PRJ1440C	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2022	31-12-2022	1-12-2022	320		320	41		41	41
PRJ1512	Westhavendam Breskens	1-8-2021	1-10-2021	1.600		1.600	1.316	-6	1.310	1.175
PRJ1513	Muur van Altena	1-12-2024	1-12-2023	2.016	-615	1.401	58		58	57
totaal onderhanden investeringen				36.361	-26.092	10.270	19.244	-12.944	6.300	5.191
algemeen voorbereidingskrediet										
PRJ1176C	Aanpassingen getijdenduiker			155		155	156		156	156
PRJ1440D	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2023			30		30				
totaal algemeen voorbereidingskrediet				185		185	156		156	156
intern in voorbereiding										
PRJ1013E	HWBP Zuid-Bevel.Oost Oostersch(24O)									-4
PRJ1013F	HWBP Kanaal Zuid-Bevel.Dr30 (24P)									-2
PRJ1013G	HWBP Zuid-Bevel.Oost Westersch (24R)									-1
PRJ1013M	HWBP Kop van Ossenis (24Z)									
PRJ1499	Restopgave vooroverbestortingen		1-1-2026							
totaal intern in voorbereiding										-6
Totaal programma waterkeringen				37.201	-26.092	11.110	19.762	-12.944	6.818	5.512

Toelichting afgeronde investeringen

PRJ1440A Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2020

Dit project omvatte het vervangen van de damwandkade ter plaatse van het eiland de Omloop, het vervangen van de kade bij het eiland Arneplaat en het vervangen van een steiger bij het eiland Haringvreter. De laatste werkzaamheden van dit project zijn begin 2021 uitgevoerd vanwege de weersomstandigheden in het najaar van 2020. Dit project is in 2021 technisch en financieel afgerond.

PRJ1469 Aankoop primaire waterkeringen 2021

Het DB is gemachtigd tot aankoop van gronden voor primaire waterkeringen tot een maximum bedrag van € 300.000 per jaar waarbij de aankopen achteraf geformaliseerd worden door de AV. In 2021 zijn geen percelen aangekocht en hoeft er dus formeel geen krediet beschikbaar gesteld te worden en kan het project worden afgesloten.

Toelichting onderhanden investeringsprojecten

Algemeen : Projecten Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Projecten die onderdeel zijn van het Hoogwaterbeschermingsprogramma worden voor 90% gesubsidieerd op basis van voorcalculatie. Voor projecten waarbij een subsidiebeschikking is vastgesteld wordt deze subsidie ook opgenomen in de (jaarlijkse) bestedingen. Voor projecten, die nog geen beschikking hebben ontvangen, wordt deze subsidie niet verantwoord.

PRJ1013D HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2)

Dit project bevindt zich nog in de initiatieffase (d.w.z. afronden veiligheidsanalyse). De gemaakte kosten tot nu toe zijn (geactiveerde) personeelslasten. Het hiervoor aangestelde IPM-team zal (na afronding van de initiatieffase) de verkenningsfase gaan opstarten, inclusief het aanvragen van de subsidie bij het HWBP.

PRJ1013H : HWBP Hansweert (24S-1)

De dijk bij Hansweert zal over een lengte van ruim vijf km worden versterkt. Dit omdat deze niet voldoet aan de waterveiligheidsnorm. De HWBP-projecten kennen drie fasen, te weten de verkennings-, planuitwerking- en realisatiefase. In 2018 is de verkenningsfase afgerond waarbij een aantal kansrijke alternatieven voor het uitvoeren van de maatregelen zijn bepaald. Deze alternatieven zijn aan de interne en externe stakeholders gepresenteerd. De kansrijke alternatieven zijn in 2019 verder uitgewerkt tot het voorkeursalternatief dat bestuurlijk is vastgesteld. Vervolgens is gestart met de planuitwerkingsfase die in 2020 is voortgezet. Er is een bouwteam ingericht voor dit project (samenwerkingsverband van waterschap, ingenieursbureau en aannemer). In 2020 zijn diverse voorbereidende onderzoeken en ontwerpplannen (voorontwerp en referentieontwerp) uitgevoerd. Eind 2020 heeft de algemene vergadering ingestemd met de kredietaanvraag voor de planuitwerking. In juli 2021 heeft de algemene vergadering ingestemd met het verlenen van een aanvullend krediet om de planuitwerkingsfase in zijn geheel af te ronden. Er vinden gesprekken plaats met het HWBP om (een deel van) deze kosten alsnog subsidiabel te stellen. De netto bestedingen in 2021 vallen als gevolg van deze extra kosten hoger uit dan begroot. Op diverse momenten heeft overleg plaatsgevonden met de interne en externe stakeholders. De planuitwerking is in najaar 2021 afgerond (afronding definitief ontwerp) waarna de realisatiefase is gestart. Omdat de subsidieaanvraag voor deze realisatiefase in 2022 zal worden ingediend bij het HWBP, is voor de tussenliggende periode bij de algemene vergadering in oktober 2021 een overbruggingskrediet aangevraagd. De algemene vergadering heeft ingestemd met het verlenen van dit overbruggingskrediet.

PRJ1013HA : HWBP Hansweert Innovatie

Binnen het project Hansweert is in 2020 een aantal innovatieve maatregelen voorbereid. Het betreft onder andere de toepassing van zetsteen die is vervaardigd uit baggerspecie. De voorberei-

ding hiervoor is in 2021 voortgezet. In 2021 is een separate subsidieaanvraag voor innovatie ingediend bij het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma. Na het toekennen van deze subsidie is hiervoor een kredietaanvraag ingediend bij de algemene vergadering in juni 2021.

PRJ1013I : HWBP Aansluiting Kerncentrale-Tennet (24S-3)

Dit project bevindt zich nog in de initiatieffase (d.w.z. afronden veiligheidsanalyse). De gemaakte kosten tot nu toe zijn (geactiveerde) personeelslasten. Het hiervoor aangestelde IPM-team zal (na afronding van de initiatieffase) de verkenningfase gaan opstarten, inclusief het aanvragen van de subsidie bij het HWBP.

PRJ1013L : HWBP Sint Annaland (24AK)

De scope van het project betreft het realiseren van een waterveilige, toekomstbestendige en beheerbare waterkering rond de haven van Sint-Annaland (tussen Dp 780 - 785), inclusief overgangconstructies op de aansluitende waterkering. Het project moet uiterlijk 31 december 2024 zijn afgerond, waarbij er een bestuurlijk en maatschappelijk gedragen project gerealiseerd is, dat afgestemd is op de ontwikkelingen in de omgeving. Omdat de gemeente Tholen in dezelfde omgeving bezig is met een gebiedsontwikkeling, wordt geprobeerd zoveel als mogelijk samen te werken. Na realisatie van het project voldoet het dijktraject aan de Waterwet, met een zichttermijn / ontwerperperiode die aansluit op de ontwikkelingen die in de omgeving van de waterkering worden verwacht. In 2021 is het IPM-team gestart met de verkenningfase. Hiervoor is een subsidieaanvraag ingediend bij het HWBP en is ook toegekend. De gemaakte kosten beperken zich tot nu toe tot (geactiveerde) personeelslasten en enkele onderzoeks-/advieskosten. Het hiervoor benodigde voorbereidingskrediet is via de machtiging begroting 2022 door de algemene vergadering toegekend.

PRJ1440B : Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2021

De scope van dit project bestond uit de volgende locaties/objecten:

- kade Mosselplaat;
- trailerhelling de Piet;
- steiger Bastiaan de Langeplaat (zuidoostzijde)

De werkzaamheden worden naar verwachting eind maart 2022 afgerond met het einde van de onderhoudstermijn. Het beschikbare uitvoeringskrediet is met 10% overschreden. Deze overschrijding is grotendeels veroorzaakt door diverse meerkosten op het bestek zoals verbeteringen in de constructies ten opzichte van het originele ontwerp, de uitvoeringswijze en de stijging van kosten voor leveranties (hout) tijdens de uitvoering. Daarnaast is als gevolg van slechte weersomstandigheden en langere levertijden van materialen de oplevering van het werk uitgesteld waardoor er extra interne kosten (uren) gemaakt zijn door de projectleider en toezichthouder. De financiële afronding vindt plaats in 2022. Daarmee wordt in 2022 het project volledig afgerond.

PRJ1440C : Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2022

De voorbereiding voor dit project zijn in 2021 gestart. De scope van dit project bestaat uit de volgende locaties/objecten:

- Kade Schutteplaat
- Steigers Katse Heule

De start van de uitvoering van de werkzaamheden staat gepland in 2022.

PRJ1512 : Westhavendam Breskens

Er is ernstige scheurvorming in en vervorming van de waterbouwasfalt bekleding van de havendam geconstateerd. Het schadebeeld is zodanig dat groot onderhoud nodig is.

Voor dit project is gekozen voor een bouwteam en hebben de (verdere) voorbereidingen voor dit project samen met een opdrachtnemer (aannemer) plaats gevonden. Deze aannemer heeft ook de werkzaamheden uitgevoerd. De uitvoering van dit project stond gepland in 2022, maar van-

wege andere werkzaamheden (van derden) op/rondom dezelfde locatie (bouw van appartementencomplex) is gekozen om de werkzaamheden naar voren te halen en hierdoor werk-met-werk te kunnen maken en (hierdoor) de overlast richting de omgeving te beperken. De uitvoering van de werkzaamheden zijn op tijd (vervroegd) afgerond. De financiële afronding van het project vindt in 2022 plaats.

PRJ1513 Muur van Altena

De Muur van Altena in Vlissingen is onderdeel van de primaire waterkering en is ook een Rijksmonument. Uit inspecties is gebleken dat groot onderhoud nodig is. De voorbereidingen voor dit project zijn in 2020 gestart. In het najaar van 2021 is de aanbestedingsprocedure gestart en kunnen de werkzaamheden in 2022 aanvangen. Voor dit project is een subsidiebedrag van € 615.000 toegekend door de Provincie Zeeland. De tot nu toe gemaakte kosten binnen dit project zijn (geactiveerde) personeelslasten en het uitvragen/uitzetten van adviezen en onderzoeken.

Toelichting projecten algemeen voorbereidingskrediet

PRJ1176C : Aanpassingen getijdenduiker (Waterdunen)

De tot nu toe gemaakte kosten binnen dit project zijn (geactiveerde) personeelslasten en het uitvragen/uitzetten van adviezen en onderzoeken. Er is een eerste uitvoeringskrediet beschikbaar wat voortvloeit uit de vaststellingsovereenkomst die afgesloten is tussen waterschap en de aannemer. Alle projectkosten (dus ook personeelslasten) komen nu ten laste van dit uitvoeringskrediet.

PRJ1440D Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2023

Het startdocument voor dit project is vastgesteld en de voorbereidingen voor dit project zijn in 2021 gestart. Start uitvoering van dit project staat gepland in 2023.

Toelichting investeringsprojecten in voorbereiding

- PRJ1013E HWBP Zuid-Beveland Oost Oosterschelde (24O)
- PRJ1013F HWBP Kanaal Zuid-Beveland DR30 (24P)
- PRJ1013G HWBP Zuid-Beveland Oost Westerschelde (24R)
- PRJ1013M HWBP Kop van Ossensisse (24Z)

In de programmabegroting 2017 is voor de voorbereiding van de toen bekende HWBP-projecten een voorbereidingskrediet verleent van bruto € 1.300.000 (netto € 130.000). De verdeling van dit bedrag over de verschillende projecten is intern bepaald. Aan de hierboven genoemde projecten is toen een deel van het voorbereidingskrediet toegewezen. In 2021 heeft een herverdeling van het voorbereidingskrediet plaatsgevonden, waarbij projecten die kunnen starten met de voorbereiding prioriteit krijgen. De HWBP-projecten die momenteel worden voorbereid, worden bij de 'onderhanden investeringsprojecten' nader toegelicht.

PRJ1499 Restopgave Vooroeverbestortingen

De initiatieffase van dit project wordt in 2022 afgerond (vaststellen Startdocument en bepalen scope). Vanaf dat moment zal het IPM-team dit project verder gaan voorbereiden en uitwerken.

3 Niet te veel inundatie en een goede drooglegging

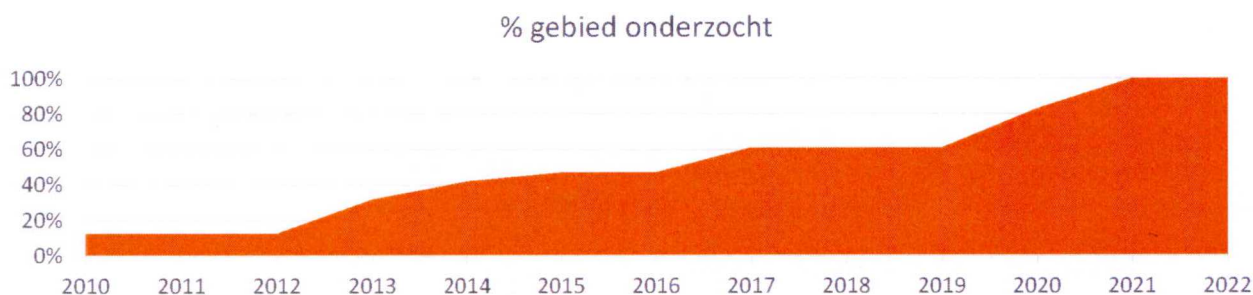
3.1 Doelstelling

Doelstelling is om alle peilgebieden in Zeeland voor 2027 te laten voldoen aan de daarvoor gestelde normen. Dit houdt in dat er niet te veel inundatie mag optreden. Extreme buien zullen ook in de toekomst zorgen voor overlast, daar ontkomen we niet aan. Extreme buien die vaker voorkomen dan eens per 100 jaar voor stedelijk gebied en eens per 25 jaar voor landbouw moeten door het watersysteem kunnen worden opgevangen.

Voor een goede drooglegging is de maaiveldhoogte relevant. 10% van de peilgebieden mag een drooglegging hebben die -iets- kleiner is dan optimaal. Indien gebieden een te grote drooglegging hebben, wordt gestreefd naar een verbetering.

3.2 Voortgang planvorming

Waterschap Scheldestromen is bezig met het op orde brengen van het watersysteem om aan de doelstellingen te voldoen. Dit gebeurt per gebied met uitgebreide onderzoeken die worden uitgevoerd binnen het programma Planvorming Wateropgave (PWO).

Figuur 1. Deel van het gebied waarvan in beeld is welke opgave waterschap Scheldestromen heeft voor het op orde brengen van het watersysteem.

Eind 2021 had waterschap Scheldestromen 100% van het beheersgebied technisch doorgerekend. Voor 61% van het gebied is onderzocht én benoemd welke maatregelen getroffen zouden moeten worden om in die gebieden niet te veel inundatie te hebben. Van de overige 39% is inzichtelijk waar de knelpunten aanwezig zijn in het watersysteem.

Meerdere geen-spijt maatregelen zijn reeds in voorbereiding/uitvoering:

- 2022: Baggeren uitwateringskanaal Cadzand
- 2025: Capaciteitsuitbreiding gemaal Othene
- 2026: Gemaal Nol 7

Nader onderzoek is nodig om maatregelen te bepalen voor de resterende opgaven in Schouwen, Duiveland, Othene en West Zeeuws-Vlaanderen. In 2027 is het waterschap niet voor 100% klaar zijn met de uitvoering van de PWO-maatregelen, maar de belangrijkste maatregelen zijn dan uitgevoerd.

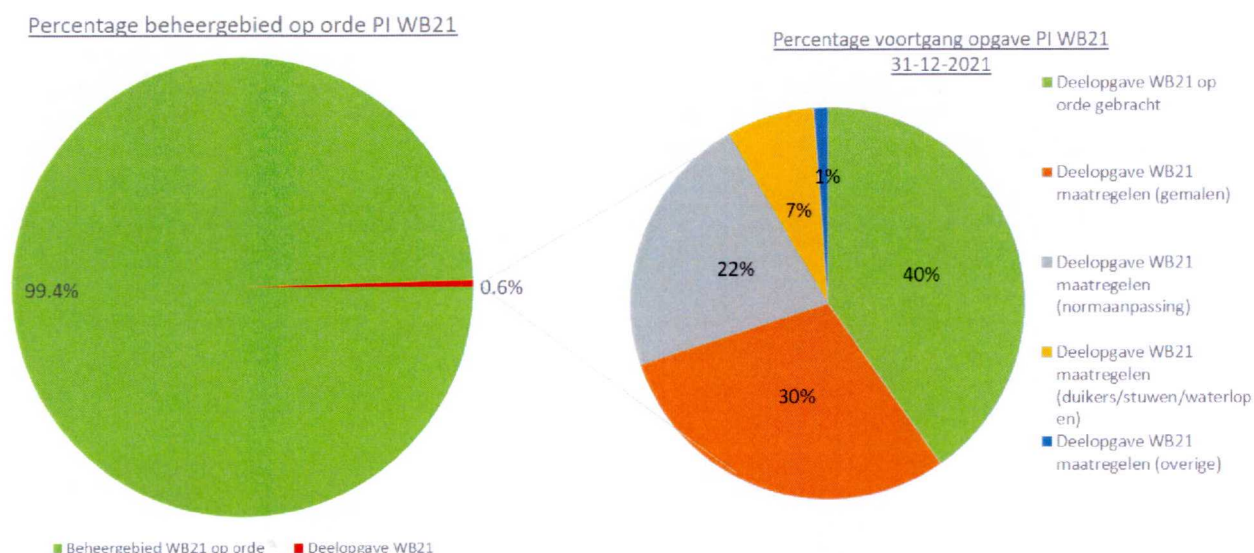
3.3 Voortgang uitvoering opgave

De WB21-maatregelen zijn gekoppeld aan het op orde brengen van het peilbeheer (GGOR) en de waterkwaliteit (KRW). Voor alle drie moet het binnendijkse gebied uiterlijk 2027 op orde zijn. Het op orde brengen van de gebieden met een groot risico op wateroverlast heeft hierbij prioriteit.

WB21

Als we spreken over de WB21-opgave, hebben we het over het voorkomen van inundatie vanuit het watersysteem. Als doelstelling geldt hierbij de vraag: “Hoeveel hectare van het beheergebied voldoet nog niet aan de normen die vastgelegd zijn in de provinciale waterverordening?”

Deze doelstelling is omgezet naar een meetbare prestatie indicator (PI): “De maatregelen om het beheersgebied voor wateroverlast (WB21) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)”

Voor de prestatie indicator WB21 wordt het percentage weergegeven van het oppervlakte waar er maatregelen zijn uitgevoerd om voor wateroverlast (WB21) het beheergebied op orde te brengen. De opgave bedraagt momenteel 832 ha, dit houdt in dat 99,4% van het beheersgebied reeds op orde is en voldoet aan de normen voor WB21. Op 1-1-2022 is van de WB21-opgave 40% op orde gebracht, ofwel 99,6% van het totale beheersgebied voldoet aan de normen voor WB21.

De resterende maatregelen die goed zijn voor de overige 60% van de opgave zijn als volgt onderverdeeld:

- nieuw gemaal of capaciteitsuitbreiding (30%)
- normaanpassing (22%)
- duikers/stuwen/waterlopen/overige (8%)

Voor de gebieden waar normaanpassing toegepast moet worden, dient in overleg met de Provincie bepaald te worden hoe en waar de vaststelling moet gebeuren. De verwachting is dat bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1-1-2023 een grote slag gemaakt kan worden.

Een doorkijk naar de toekomst geeft weer dat de maatregelen die momenteel in voorbereiding/uitvoering zijn, zorgen voor een significante afname van de resterende opgave. Voor 2023 staat de capaciteitsvergroting bij gemalen Zoetendijk en Waarde op de planning.

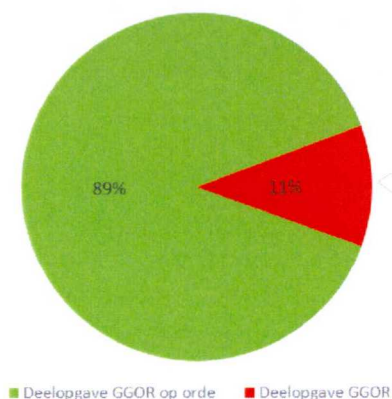

GGOR

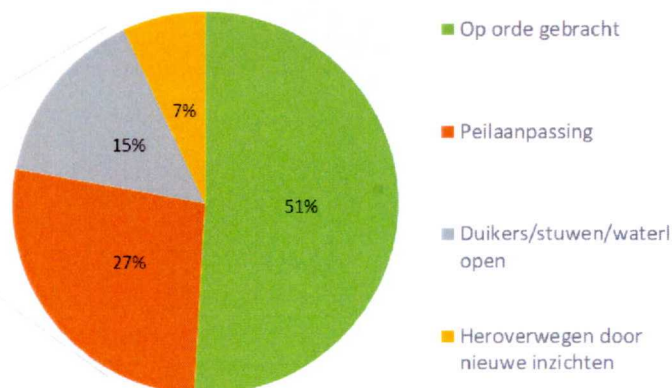
Als we spreken over de GGOR-opgave, hebben we het over het gewenste grond en oppervlakte-water regime - peilbeheer. Een van de doelstellingen hierbij is de vraag: “Hoeveel hectare van het gebied met een peilbesluit is in technische zin op orde, zodat het peil ook daadwerkelijk volgens het peilbesluit is ingesteld?”

Deze doelstelling is omgezet naar een meetbare prestatie indicator (PI): “De maatregelen om het beheersgebied om het peilbeheer (GGOR) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)”

Percentage beheergebied op orde PI GGOR

Percentage voortgang opgave PI GGOR

De opgave bedraagt momenteel 19.385 ha, dit houdt in dat 88,6% van het beheersgebied reeds op orde is en voldoet aan de normen voor GGOR. Op 1-1-2022 is van de GGOR-opgave 51% op orde gebracht, ofwel 96,8% van het totale beheersgebied voldoet aan de normen voor GGOR.

De resterende maatregelen die goed zijn voor de overige 49% van de opgave zijn als volgt onderverdeeld:

- peilaanpassing stuw of gemaal (27%)
- duikers/stuwen/waterlopen (15%)
- Heroverwegen maatregelen door nieuwe inzichten (7%)

Een voorwaarde om een peilaanpassing conform peilbesluit door te voeren in het gebied kan gerelateerd zijn aan fysieke maatregelen die eerst uitgevoerd dienen te worden, voordat het peil

aangepast kan worden. Voor pakweg 50% van de geplande peilaanpassingen zijn aanvullende fysieke maatregelen vereist. Hiervoor is jaarlijks gemiddeld € 1.700.000,- gereserveerd in de MIP. Voor 75% van de fysieke maatregelen is grondaankoop noodzakelijk.

Tabel 1. Stand van zaken o.b.v. de prestatie indicatoren voor GGOR en WB21.

Deelgebied incl. vaststellingsdatum peilbesluit	Op orde per 01-01-2021 WB21	Op orde per 01-01-2021 GGOR	Op orde per 01-01-2022 WB21	Op orde per 01-01-2022 GGOR
PWO Braakman 2015	0%	9%	0%	19%
PWO Campen 2017	17%	18%	17%	32%
PWO Maelstede-Dekker 2013	50%	54%	51%	55%
PWO Noord-Beveland 2013	100%	99%	100%	99%
PWO Paal 2004	100%	65%	100%	69%
PWO Schenge 2013	25%	25%	26%	26%
PWO Sint-Philipsland 2013	100%	72%	100%	72%
PWO Tholen 2013	77%	92%	77%	93%
PWO Walcheren 2018	33%	15%	43%	18%
PWO Zak van Zuid-Beveland 2014	31%	24%	31%	26%
PWO Zuid-Beveland-Oost 2014	5%	14%	5%	15%
Eindtotaal	40%	48%	40%	51%

De gebieden Duiveland, Schouwen, Othene en West-Zeeuws-Vlaanderen zijn niet meegenomen in de PI's WB21 en GGOR, omdat in deze gebieden enkel de knelpunten in beeld zijn gebracht en nog geen volledig maatregelenpakket is benoemd (zie paragraaf 3.2).

3.4 Voortgang peilbesluiten

Het vaststellen van peilbesluiten is onlosmakelijk verbonden met de planvorming die leidt tot het opstellen van watergebiedsplannen.

De Omgevingsverordening Zeeland 2018 is op 21 september 2018 vastgesteld door PS en op 7 november 2018 in werking getreden. De vaste herzieningstermijn uit de vorige Omgevingsverordening is vervallen. In de vigerende Omgevingsverordening is opgenomen dat het waterschap zorgdraagt voor het actueel houden van peilbesluiten, zodanig dat deze zijn toegesneden op veranderingen in de omstandigheden ter plaatse en aanwezige functies en belangen.

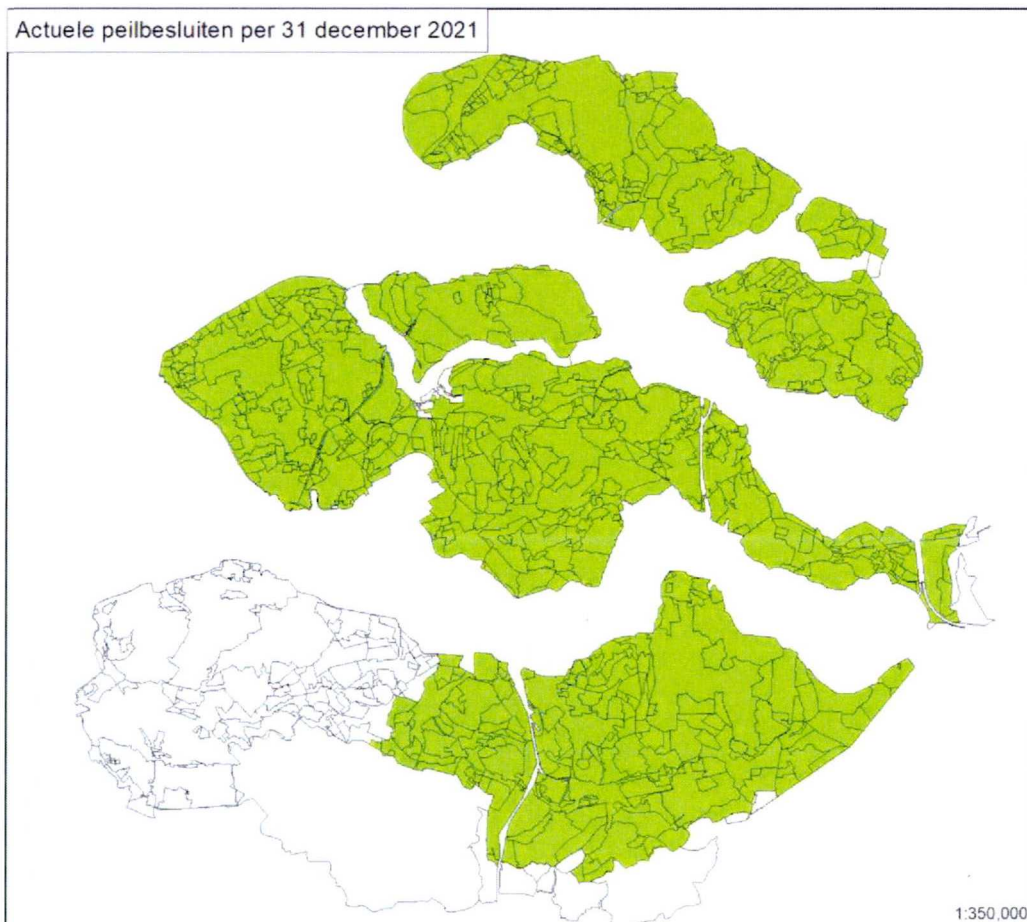
Op 31 december 2021 had 83% van het oppervlakte van het beheersgebied een actueel peilbesluit.

Wegens de COVID-pandemie is het niet gelukt om alle peilbesluiten (uiterlijk) in 2020 te nemen. In 2021 zijn de peilbesluiten voor de gebieden Othene, Duiveland en Schouwen vastgesteld.

Het peilbesluit voor het gebied West-Zeeuws-Vlaanderen is voorzien om eind 2022 in de bestuurlijke vaststellingprocedure te zitten, waarbij de vaststelling door de AV begin 2023 plaats zal vinden.

Figuur 1: Voortgang dekkingspercentage peilbesluiten

Figuur 2. Overzichtskaart met actuele peilbesluiten per 31 december 2021.

3.5 Conclusie

In 2027 is het waterschap niet voor 100% klaar met de uitvoering van de PWO-maatregelen, maar de belangrijkste maatregelen zijn dan al wel uitgevoerd.

Bij het uitvoeren van watermaatregelen gericht op het behalen van de provinciale wateroverlastnormen (WB 21) geeft het waterschap prioriteit aan gebieden die te kampen hebben met hardnekkige wateroverlast. Hierbij geldt dat de meest kosteneffectieve maatregelen als eerste worden opgepakt. Echter, het komt vaak voor dat voor deze maatregelen grondaankoop noodzakelijk is, waardoor de daadwerkelijke realisatie langer op zich laat wachten. De maatregelen zonder grondaankoop met een lagere prioriteit worden daardoor in de praktijk eerder gerealiseerd. De maatregelen waarvoor geen grondaankoop nodig is, zijn in 2021 vrijwel allemaal uitgevoerd. Onvoldoende voortgang op het gebied van grondaankoop vormt voor het realiseren van het WB21- en GGOR-doel een reëel risico.

4 Gezond water

4.1 Doelstelling

De Europese Kaderrichtlijn water (KRW) geeft alle lidstaten de opdracht uiterlijk in 2027 ecologisch gezond water te hebben in de sloten, kanalen, beken, plassen en rivieren. In 2009 zijn hiervoor de eerste stroomgebiedsbeheerplannen (SGBP) opgesteld. In deze plannen zijn de abstracte doelstellingen uit de Kaderrichtlijn water vertaald naar concrete maatregelen. Het Europese doel richt zich op de ecologische kwaliteit. Deze kwaliteit is meetbaar aan de hand van het voorkomen van planten en dieren. Gesteld wordt dat zowel de inrichting als de chemie op orde is, wanneer in het water de juiste planten en dieren voorkomen. De toestandsbepaling van de afgelopen jaren is gebruikt als input voor het derde stroomgebiedsbeheerplan, dat loopt van 2022 tot 2027.

4.2 Voortgang planvorming

In verband met de overgang van KRW-planperiode 2 (SGBP2, 2016-2021) naar planperiode 3 (SGBP3, 2022-2027) is de set met fysisch-chemische en biologische doelen voor de KRW-waterlichamen in het beheergebied van waterschap Scheldestromen tegen het licht gehouden. In het verleden zijn de doelen afgeleid op basis van de toen beschikbare kennis. In de loop der jaren werd echter steeds duidelijker dat er meer systeemkennis nodig is over het functioneren / reageren van brakke wateren: de doelen werden (vaak) niet gehaald en de effecten van maatregelen waren niet direct zichtbaar.

In het kader van de intentieverklaring Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater, zijn kennisinstututen begonnen aan de '[Kennisimpuls](#)'. Het doel hierachter is om het waterkwaliteitsbeheer in Nederland naar een hoger niveau te brengen. In 2018 is gestart met een onderzoek naar het functioneren van de ecologie in brakke wateren. Dit project heeft meer inzicht opgeleverd in bijvoorbeeld de relatie tussen ecologie en concentraties voedingsstoffen. Ook is er meer inzicht in welke omgevingsvariabelen sturend kunnen zijn voor het voorkomen van vis en waterplanten. De onderzoekers van het project hebben, in navolging van de ecologische sleutelfactoren voor stilstaande en stromende wateren, gewerkt aan een soortgelijke systematiek voor brakke wateren. Met deze systematiek is in 2021 geprobeerd beter passende doelen af te leiden, maar de methodiek bleek daarvoor helaas nog niet geschikt. Met behulp van een expert-judgement- was het in 2021 wel mogelijk de doelen voor vis in een aantal KRW-waterlichamen aan te passen. Hiermee zijn deze doelen beter passend en beter onderbouwd. Voor de andere biologische soortgroepen (zoals algen, ongewervelde waterdieren en waterplanten) is de kennis op dit moment nog niet toereikend om doelaanpassingen voldoende te onderbouwen. Dit geldt ook voor de fysisch-chemische doelen. De (waar nodig en waar mogelijk aangepaste) doelen zijn in 2021 opgenomen in het Stroomgebiedsbeheerplan 2022-2027 en in het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027.

Waterschap Scheldestromen is nauw betrokken bij de landelijke Kennisimpuls en zal ook de komende jaren werken aan beter passende doelen en maatregelen.

4.3 Maatregelen KRW

De door het waterschap uit te voeren maatregelen in de KRW-planperiode 2016-2027 zijn:

1. Aanleg van 23 vispassages
2. Aanleg van zo'n 100 km natuurvriendelijke oevers
3. Uitvoeren van 111 ha visstandbeheer (actief wegvangen en uitzetten van vis). In 2021 heeft er geen wegvang van karpers plaatsgevonden. Omdat de effecten van het weg-

vangen van karper niet in verhouding staan tot de resultaten zal deze maatregel vervallen in de periode 2022-2027. Lokaal staan er wel visuitzettingen gepland in overleg tussen waterschap en de huurders van het visrecht.

4. In de planperiode 2022-2027 wordt gewerkt aan vermindering van stikstof in het effluent bij 4 rioolwaterzuiveringsinstallaties. Op twee van deze locaties wordt eerst onderzocht wat de behaalde resultaten zijn van reeds uitgevoerde maatregelen.

4.4 Voortgang maatregelen

4.4.1 Voortgang vispassages

Voor vispassages zijn de doelstellingen in 2021 behaald. Er zijn enkele aalgoten op stuwen gemonteerd waardoor de intrekbaarheid van het gebied voor vis en dan met name aal is vergroot tot 53%. De einddoelstelling van 60% (van het gebied optrekbaar voor vis) in 2027 is realistisch door het plaatsen van enkele vispassages bij poldergemalen en het realiseren van enkele aalgoten bij stuwen in de periode tot 2027. De aanleg van nog 6 vispassages staat als maatregel opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan voor de periode 2022-2027.

Tabel 2. Voortgang aantal aangelegde vispassages

Totale opgave tot 2027	aantal gerealiseerde vispassages	
	2010 - 2015	Tot december 2021
44	21	38

Tabel 3. Planning aantal vispassages tot en met 2027

	Planning aantal gerealiseerde vispassages					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prognose	38	41	41	42	43	44

4.4.2 Voortgang natuurvriendelijke oevers

Tabel 4. Voortgang aantal kilometer natuurvriendelijke oever aangelegd per jaar tot en met 2021

	Totaal aantal kilometer natuurvriendelijke oevers aangelegd in							
	nulmeting (2009)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Resultaat	-	8,5	12	7,3	7,5	4,4	4	1,25
Totaal	153	232	244	252	259	263	267	268

Met de aanleg van natuurvriendelijke oevers (nvo's) is de afgelopen jaren ingezet op een betere voedingsbodem voor (ondergedoken) waterplanten. Ondanks de aanleg van vele kilometers natuurvriendelijke oevers zien we dat bij de meeste nvo's geen ondergedoken waterplanten voorkomen, ook niet in heldere wateren. Ook voor andere soorten is het lastig om het effect van nvo's aan te tonen. Natuurvriendelijke oevers vervullen desondanks ook een functie als foeraageer-, vlucht-, voortplanting- en verblijfplaats voor fauna én kunnen bijdragen aan het verminderen van emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater.

In 2018 is besloten de opgave voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers bij te stellen. Hiermee is financiële ruimte gecreëerd om in te zetten op maatregelen waarvan meer effect wordt verwacht (vermindering van stikstof in het effluent van RWZI's). Vanaf 2022 zullen enkel nog natuurvriendelijke oevers aangelegd worden als dit gecombineerd kan worden met een WB21/GGOR-opgave.

De totale realisatie van natuurvriendelijke oevers gedurende de looptijd van het Waterbeheerplan (WBP) en Stroomgebiedbeheerplan (SGBP2) 2016-2021 is uitgekomen op 37 km. Hiermee is voldaan aan de (aangepaste) opgave voor deze periode.

Voor de planperiode 2022-2027 staat nog 38,2 km op de planning. De aanleg van nvo's is afhankelijk van de vrijwillige verkoop van de benodigde gronden. Net als bij de PWO-maatregelen loopt dit terug wat een risico vormt voor de uitvoering. We proberen waar mogelijk de kansen te pakken en te werken met grondruilen. Voor de periode 2022-2027 worden alleen oevers aangelegd waar ook een GGOR of WB21-effect behaald kan worden. Het zoekgebied hiervoor is bepaald waardoor grondeigenaren eenvoudiger actief benaderd kunnen worden.

4.5 Voortgang toestand oppervlaktewaterlichamen

De toetsing van de Kaderrichtlijn Water werkt volgens het 'one out all out-principe' (behalve voor nutriënten). Hierbij geldt dat als één stof of één parameter (waterplanten, vis, of anderszins) niet voldoet, het waterlichaam in het eindoordeel niet voldoet aan de eisen voor een goede toestand. Nadeel is dat verbetering in (een deel van) de parameters door deze methode niet zichtbaar wordt. In onderstaande tabellen zijn voor elk KRW-lichaam deelloorden per parameter weergegeven. De toestand wordt in de tabellen weergegeven als momentopname waarbij de toestand in 2015 is uitgezet tegen de laatst gemeten toestand. Voor de overzichtelijkheid is de tabel in twee delen gesplitst.

Het is niet verplicht om jaarlijks voor alle KRW-lichamen alle parameters te onderzoeken. Wanneer in een bepaald jaar een specifieke parameter(groep) niet is onderzocht, is het laatst bekende oordeel weergegeven.

Projectie van de waterkwaliteit

Sinds in 2009 het eerste Stroomgebiedsbeheerplan van kracht is gegaan, is gekozen voor een beperkte monitoringsinspanning. Dit is gedaan door enkele waterlichamen representatief te laten zijn voor andere waterlichamen, de zogenaamde projectieregels. Het gevolg is dat er slechts enkele wateren volledig onderzocht hoefden te worden, en dat er een ogenschijnlijk compleet beeld is te maken van de toestand van de andere KRW-lichamen. Deze werkwijze is toegestaan onder voorwaarde dat de KRW-waterlichamen daadwerkelijk vergelijkbaar zijn met elkaar. In het kader van de watersysteemanalyse in 2018 is onderzocht in hoeverre deze waterlichamen daadwerkelijk vergelijkbaar zijn. Nader onderzoek toont aan dat er wel overeenkomsten zijn tussen de verschillende KRW-lichamen, maar dat ze niet vergelijkbaar te noemen zijn. Dit houdt in dat de onderbouwing van de toestandsbepaling van de KRW-lichamen onvoldoende is geweest, doordat de metingen in KRW-lichaam A zijn gebruikt voor de toestandsbepaling van KRW-lichaam B.

Vanaf 2019 zijn deze projectieregels daarom losgelaten en is de monitoring aangepast en uitgebreid, zodat in de afgelopen drie jaar voor elk KRW-lichaam is bepaald welke toestand het KRW-lichaam heeft en welke knelpunten er zijn.

Sinds 2018 is Scheldestromen een nieuw KRW-lichaam rijker. Door de aanleg van gemaal Schore is er een nieuw afvoergebied, Schore, ontstaan. Dit afvoergebied was groot genoeg om een KRW-lichaam te huisvesten. Schore is in 2021 voor het eerst gemonitord waardoor nu voor het eerst de beoordeling in onderstaand overzicht terug is te zien.

Tabel 5a. Toestandsbepaling ecologische waterkwaliteit per waterlichaam in 2021 ten opzichte van 2015.

Toestand waterlichaam	vis		macrofyten		macrofauna		algen		fosfaat		Stikstof		Spec. verontr. stoffen		Prioritaire stoffen	
	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021
Adriaan	geel	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	groen	groen	rood	rood	geel	rood
Bath	geel	groen	rood	oranje	geel	geel	geel	oranje	groen	groen	groen	groen	geel	rood	geel	rood
Bath-Oost	oranje	groen	geel	geel	geel	oranje	geel	geel	groen	groen	groen	groen	geel	rood	geel	rood
Boreel	groen	groen	rood	oranje	geel	geel	geel	geel	groen	groen	groen	rood	rood	rood	geel	groen
Borssele	groen	geel	rood	geel	geel	geel	geel	oranje	groen	groen	rood	groen	rood	rood	geel	rood
Braakman	geel	groen	oranje	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	groen	groen	rood	rood	geel	groen
Cadzand	geel	geel	oranje	rood	geel	geel	oranje	oranje	groen	groen	rood	groen	rood	rood	geel	rood
Campen	geel	groen	oranje	oranje	geel	geel	geel	geel	groen	groen	groen	groen	rood	rood	geel	groen
Dekker	groen	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	groen	groen	rood	rood	geel	groen
Dreischor	geel	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	geel	rood	geel	groen
Duiveland - Oosterland	geel	geel	rood	rood	geel	geel	oranje	geel	groen	groen	rood	groen	rood	rood	geel	rood
Duiveland - Ouwerkerk	geel	geel	rood	rood	geel	geel	rood	geel	groen	groen	rood	groen	geel	rood	geel	groen
Eendracht	groen	groen	rood	rood	geel	oranje	geel	geel	groen	groen	groen	groen	rood	rood	geel	rood
Glerum	geel	geel	rood	rood	geel	geel	oranje	oranje	groen	rood	rood	rood	geel	rood	geel	groen
Hellewoud	oranje	groen	rood	rood	geel	geel	geel	oranje	groen	groen	rood	groen	rood	rood	geel	groen
Kanaal door Walcheren	geel	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	groen	groen	geel	rood	geel	groen
Kleverskerke	geel	groen	rood	rood	geel	geel	geel	oranje	geel	geel	groen	rood	geel	rood	geel	groen
Loohoek	geel	groen	rood	rood	geel	geel	geel	oranje	groen	groen	rood	rood	geel	rood	geel	groen
Luyster	geel	groen	rood	geel	geel	geel	oranje	geel	groen	groen	groen	rood	geel	rood	geel	groen

Legenda:

 groen = goed / voldoet
 geel = matig

 oranje = ontoereikend
 rood = slecht / voldoet niet

Tabel 5b. Toestandsbepaling ecologische waterkwaliteit per waterlichaam in 2021 ten opzichte van 2015.

Toestand waterlichaam	vis		macrofyten		macrofauna		algen		fosfaat		Stikstof		Spec. verontr. stoffen		Prioritaire stoffen	
	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021	2015	2021
Maelstede	groen	geel	rood	rood	groen	geel	oranje	oranje	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Nol Zeven	geel	groen	oranje	rood	groen	geel	oranje	geel	groen	groen	groen	groen	groen	rood	groen	groen
Nummer Eén	geel	groen	oranje	oranje	groen	geel	oranje	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Nieuwesluis	groen	groen	oranje	oranje	groen	geel	oranje	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Oosterland	geel	groen	rood	rood	geel	geel	oranje	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	rood
Othene	groen	groen	oranje	oranje	groen	geel	oranje	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Paal	groen	groen	oranje	oranje	groen	geel	oranje	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
De Piet	groen	geel	rood	oranje	geel	geel	geel	geel	groen	rood	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Poppekinderen	geel	groen	rood	geel	geel	groen	geel	geel	groen	groen	groen	groen	groen	rood	groen	groen
't Sas	groen	groen	groen	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	rood
Schouwen	geel	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Schore (nieuw 2018)	geel	oranje	geel	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
De Noord - Stavenisse	geel	groen	groen	rood	oranje	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
De Noord - St Maartensdijk	geel	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
De Valle	geel	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	rood	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Waarde	groen	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Wilhelmina	groen	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Willem	groen	geel	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	rood
Yerseke Moer	groen	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen
Zuidwatering	geel	groen	rood	rood	geel	geel	geel	geel	groen	groen	rood	rood	groen	rood	groen	groen

Legenda:

 groen = goed / voldoet
 geel = matig

 oranje = ontoereikend
 rood = slecht / voldoet niet

Hier en daar is achteruitgang te zien in de toestand van de KRW-lichamen ten opzichte van 2015. Dit is niet geheel onverwacht. De droge zomers van 2018-2020 hebben de waterkwaliteit negatief beïnvloed. Door de droogte en de lagere waterstand die daarvan het gevolg was, steeg het zoutgehalte door een groter aandeel kwelwater en warmde het water sterker op. In een aantal gevallen vielen watervoerende sloten volledig droog.

Vanwege klimaatverandering kunnen extreme weersomstandigheden vaker voorkomen. In droge periodes worden voedingsstoffen/meststoffen minder goed opgenomen in gewassen en tijdens piekbuien neemt afspoeling toe, wat de chemische waterkwaliteit negatief beïnvloedt. Daarom zal in de toekomst rekening moeten worden gehouden met meer fluctuaties in de waterkwaliteit als gevolg van (soms) extreem droge of natte omstandigheden.

Vis

Met de aanleg van vispassages kunnen migrerende vissen het KRW-lichaam optrekken. Dit zorgt logischerwijs voor een verbetering van de score voor vis. Verschillende KRW-lichamen hebben de doelstelling voor vis al bereikt.

Over het algemeen is de visstand in de KRW-lichamen verbeterd of gelijk gebleven. In enkele gevallen zijn de watergangen beoordeeld met het oordeel matig, terwijl ze eerder het oordeel goed hadden. De waterlichamen hebben een gevarieerde visstand maar door de overheersende biomassa van de karpers worden ze door de opzet van de KRW-systematiek vaak beoordeeld met het oordeel matig of ontoereikend. Veel waterlichamen worden gedomineerd door karper. De soorten bot en paling komen vaak voor in de watersystemen, maar kunnen slecht worden gevangen met de voorgeschreven vistuigen. Een onderschatting van deze soorten zorgt er ook voor dat de oordelen een lagere toestand suggereren dan dat er in werkelijkheid is.

Een aantal watersystemen hebben vispassages in het gebied. Het oordeel is echter niet altijd goed. De reden hiervoor is enerzijds zoals hierboven beschreven. Ook komt het voor dat de watersystemen der mate brak zijn dat er geen zoetwatervissen kunnen leven. Deze soorten zitten wel in der maatlat waar dus een onvoldoende uit volgt.

Macrofyten

Uit de huidige watersysteemanalyse is onvoldoende duidelijk geworden waarom waterplanten zich niet ontwikkelen in het gros van onze watersystemen. Dit was een belangrijke reden om de Kennisimpuls Brakke wateren te starten. De uitkomsten van de Kennisimpuls waren in 2021 nog niet opgeleverd. De verwachting is dat de rapportage in de loop van 2022 definitief wordt gemaakt. In de rapportage staat uitgewerkt waarom bepaalde waterplanten wel of niet voor kunnen komen in kunstmatige en sterk aangepaste watersystemen.

Macrofauna

De veranderingen in de toestand van de macrofauna tussen 2015 en 2021 waren niet heel groot. Er zijn enkele waterlichamen die verbeterd zijn en een wat groter aantal die verslechterden. Macrofauna reageert sterk op fluctuerende zoutconcentraties door de droogte. Dit kan een oorzaak zijn van een mogelijk tijdelijke verslechtering, en lijkt dan eerder binnen de natuurlijke variatie te liggen dan dat er sprake is van een structurele verandering van het ecologisch functioneren in de watersystemen.

Algen

Algen reageren sterk en snel op veranderende omstandigheden en zijn daarmee een goede indicator voor kortetermijnfluctuaties in de waterkwaliteit. Over het algemeen is de toestand stabiel te noemen, met enkele verbeteringen en ongeveer evenveel verslechteringen. Vanwege de snelle respons van algen op fluctuerende omgevingscondities is het waarschijnlijk dat de hier waargenomen veranderingen binnen de hierboven genoemde natuurlijke variatie liggen. Het is niet waarschijnlijk dat er sprake is van een structurele verandering in het ecologisch functioneren van de watersystemen.

Nutriënten - fosfor en stikstof

Fosfor speelt in brak water geen dominante rol. De doelen zijn daardoor in de meeste wateren bereikt. Een aantal waterlichamen had een verhoogd zomergemiddelde waarbij de norm net werd overschreden.

Stikstof is voor de ecologie een belangrijke factor. Stikstof komt via kwelwater, rioolwaterzuiveringen en landbouw het watersysteem in. In de periode van 2015 - 2021 is er geen overduidelijke verbetering. Zoals eerder aangegeven, worden variaties in de concentraties van stikstof deels verklaard door omgevingsfactoren zoals veranderende weersomstandigheden (nat en droog).

Prioritaire stoffen en specifieke verontreinigende stoffen

Stoffen die zo gevaarlijk zijn voor de mens en het milieu dat er voor hun reductie prioritaire actie moet worden ondernomen, zijn samengevat onder de noemer prioritaire stoffen. Prioritaire stoffen worden niet veel aangetroffen in het beheergebied van Scheldestromen doordat er van veel stoffen geen bronnen aanwezig zijn. Fluorantheen, hexachloorbutadieen, lood en kwik komen af en toe ineens wel in te hoge concentraties voor op verschillende locaties.

Per stroomgebied zijn stoffenlijsten opgesteld waar specifiek aandacht voor is. Deze specifiek verontreinigende stoffen zijn daarmee een aanvulling op de prioritaire stoffen. De volgende stoffen worden soms in te hoge concentraties aangetroffen: ammonium, zink, arseen, boor, kobalt, koper, seleen, acetonfen, imidacloprid, terbutylazine, chryseen, 2-methyl-4-chloorfenoxiazijnzuur en vanadium, som lineair en vertakte perfluorooctylsulfonaat (PFOS).

Arseen en boor komen van nature in een deel van Zeeland in hoge concentraties voor. Ammonium komt in het watersysteem via kwelwater. De andere hierboven genoemde stoffen komen voor door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

In 2021 is het actieprogramma ammonium van start gegaan waarbij Deltares, waterschappen en het Rijk het voorkomen en normoverschrijdingen onderzoeken. Mogelijk wordt ammonium later ondergebracht bij de fysische chemie als ecologie-ondersteunende-parameter.

Dezelfde partijen starten in 2022 een onderzoek naar normoverschrijdende metalen. De normoverschrijdingen worden vooralsnog gelinkt aan natuurlijke achtergrondbelasting, maar dit is nog niet voldoende onderzocht. Na afloop van het onderzoek kan er een betere duiding gegeven worden aan de overschrijdingen.

Nieuw inzicht uit biotamonitoring - Chemische analyses worden traditioneel gezien uitgevoerd op monsters van oppervlaktewater. In 2021 zijn naast deze traditionele metingen in een landelijke meetcampagne ook chemische analyses uitgevoerd in biota. Nol Zeven is als meetpunt vanuit Zeeland ingebracht. In het onderzoek zijn dertien stoffen gemeten in vis en schelpdieren. Uit deze landelijke meetcampagne is gebleken dat er verschillende stoffen zijn waarvan de bio-tanorm wordt overschreden. Dit terwijl dezelfde stoffen bij de traditionele analyse van oppervlaktewater niet of nauwelijks worden aangetroffen. Het betreft met name de som van zes PBDE's (broomfenylethers) en som heptachloor en cis-heptachloorepoxide. In het overzicht in tabel 5 waarin de oordelen voor prioritaire stoffen worden weergegeven zijn nu veel 'groene' vlakken te vinden. Deze volgen uit de metingen in oppervlaktewater. Landelijk is echter afgesproken dat in 2022 alle inzichten uit de landelijke meetcampagne biotamonitoring worden meegenomen in de officiële KRW-toestandbepalingen over 2021 (welke volgens landelijke schema's pas uitgevoerd wordt na het opstellen van deze voortgangsrapportage). Het resultaat zal zijn dat zowel prioritaire stoffen als specifiek verontreinigende stoffen in alle 39 waterlichamen niet meer voldoen. Een belangrijke nuancering bij dat beeld is dat het dus niet gaat om een nieuw, of groter, probleem, maar dat het gaat om beter inzicht in de aanwezigheid van stoffen die naar alle inschattingen van experts al jaren in het milieu voorkomen.

4.6 Conclusie

Overeenkomstig de opgaven in het 2^e stroomgebiedsbeheerplan zijn de doelen voor 2021 voor de aanleg van vispassages bereikt. Met de aanleg van natuurvriendelijke oevers is ook voldaan aan de (aangepaste) doelen van het 2^e stroomgebiedsbeheerplan.

De waterkwaliteit vertoont van nature fluctuaties. In 2021 is op basis van de toetsing voor vis een verbetering te zien ten opzichte van 2015 te zien, voor macrofauna deels een verslechtering. Voor de andere indicatoren is de toestand constant te noemen. Er zijn fluctuaties binnen de afzonderlijke watersystemen die binnen de bandbreedte van de natuurlijke variatie lijken te liggen. Een beter inzicht in de respons van onze watersystemen op gebied van de ecologische waterkwaliteit (zoals wordt uitgewerkt in de kennisimpuls brakke wateren) zal moeten leiden

tot inzicht in handelingsperspectieven voor het verbeteren van de ecologie. Vanuit deze inzichten zullen mogelijke aanvullende maatregelen in beeld gebracht worden (waaronder de mogelijkheid tot technische doelaanpassing) om in 2027 de doelstellingen te bereiken.

5 Waterketen en water in de stad

5.1 Voortgang Samenwerking in de Afvalwaterketen (SAZ+)

In het Bestuursakkoord Water (BAW) van 2011 hebben Rijk, provincies, waterschappen, gemeenten en drinkwaterbedrijven afgesproken om de doelmatigheid van het waterbeheer te vergroten. Eén van de belangrijkste afspraken in het BAW is het versterken van de regionale samenwerking om zo de stijging van kosten te beperken, de kwaliteit (professionaliteit) te verbeteren en de personele kwetsbaarheid te verminderen.

Naast samenwerking tussen de waterketenpartners zijn ook het professionaliseren van het uitvoeren van beheerstaken en het verminderen van de personele kwetsbaarheid belangrijke bouwstenen in het bereiken en bestendigen van deze doelmatigheidsambitie.

In 2018 hebben de waterketen partners in het addendum-BAW aanvullende afspraken gemaakt over kwaliteit en kwetsbaarheid (cybercriminaliteit), gegevensbeheer en assetmanagement, kwetsbare infrastructuur bij overstromingen en implementeren van de Omgevingswet.

In Zeeland hebben de dertien gemeenten, waterbedrijf Evides en waterschap Scheldestromen hun krachten gebundeld in het Samenwerking (Afval)waterketen Zeeland (SAZ+). De provincie Zeeland neemt deel in het ambtelijke kernteam en het bestuurlijk overlegplatform van SAZ+. SAZ+ heeft op zich genomen het Zeeuwse aandeel in de totale doelmatigheidsopgave met de aanvullende afspraken te realiseren. Zo zijn ook een aantal projectgroepen aan de slag met onderwerpen uit de uitvoeringsagenda van de Klimaatadaptatie Strategie Zeeland; Stedelijke Wateropgave, Grondwater (ontwikkeling gezamenlijk beleid en in beeld brengen van de opgaven).

De Zeeuwse samenwerking SAZ+ is verbreed van de focus op de afvalwaterketen naar de gehele waterketen. Vanuit de in 2017 vastgestelde visie Waterketen Zeeland is in 2020 voorgesorteerd op voortzetting van de samenwerking in een vernieuwde Strategie 2030. In de nieuwe programmalijnen komen aandacht voor klimaatadaptatie vanuit de Klimaatadaptatie Strategie Zeeland, verdere professionalisering van assetmanagement in een gebiedsbrede aanpak en het gezamenlijk optrekken in de afstemming van investeringen in de openbare buitenruimte. De in het bestuursakkoord water gestelde doelen voor 2021 zijn gehaald. De landelijk beoogde kostenbesparing van € 380 miljoen minder meerkosten was eind 2019 al behaald.

In 2021 is geanalyseerd in hoeverre voor onze regio die doelstelling is gerealiseerd. Voor Zeeland was de verwachting dat zonder ombuiging de (geïndexeerde) jaarlijkse kosten voor het waterschap en de Zeeuwse gemeenten in 2020 tot €87,5 miljoen zouden stijgen.

Aan de visitatiecommissie is destijds aangegeven dat de ombuiging voor wat betreft gemeenten en waterschap in Zeeland er toe leidt dat de totale kosten in 2020 maximaal stijgen tot €70 miljoen (prijspeil 2013). Op basis van de CBS-indexering (Grond-, weg- en waterbouw) komt dit bedrag voor de totale jaarlijkse kosten o.b.v. prijspeil 2020 uit op € 75,2 miljoen. Dit betekende een vermindering van de jaarlijkse kosten van ca. €12,3 miljoen (prijspeil 2020).

Met het resultaat van de werkelijke kosten van € 73,7 miljoen in 2020 zijn we daar nog eens 2% onder gebleven. Daarmee is in de afvalwaterketen een ombuiging van jaarlijks € 13,8 miljoen bereikt.

De volgende factoren hebben ook nog invloed gehad op de stijging van de kosten:

- bijkomende kosten (ca. € 3 miljoen) die doorgerekend (mogen) worden in de rioolheffing,
- de areaaluitbreidingen (m.n. operationele kosten naast mogelijk investeringen),
- uitbreiding van de zorgplichten van alleen afvalwater naar ook regenwater en grondwater, die nog niet in alle GRP's verwerkt waren/zijn,
- de klimaatmaatregelen

Met het bereiken van deze hoge ambitie zijn de voorwaarden gerealiseerd om als Zeeuwse waterketenpartners in de nabije toekomst concrete stappen te zetten in het stroomlijnen van beheertaken.

Voor toelichting van de projecten en activiteiten in SAZ+ wordt verwezen naar het Jaarverslag SAZ+ 2021, dat naar verwachting in juni 2022 wordt vastgesteld.

5.2 Voortgang Stedelijke wateropgave (SWO)

De SWO-onderzoeken zijn in 2018 van start gegaan. De mate van overlast en kansen om maatregelen met ander werkzaamheden te combineren bepalen daarbij de volgorde van onderzoek. In het onderzoek is er aandacht voor de scenario's 'kort hevig neerslag, langdurig nat en langdurig droog' en wordt er nadrukkelijk naar alle elementen in bebouwd gekeken (dus naast het watersysteem bijvoorbeeld ook naar de ondergrond, de inrichting en het groen). Voor ruim 15 Zeeuwse kernen is tot nu toe (begin 2022) op deze manier de waterhuishouding onderzocht. In 2022 lopen er een 5-tal onderzoeken. De planning is om tegen 2030 alle (ca. 150) kernen in Zeeland te hebben onderzocht. Daarbij bepalen gemeenten en waterschap gezamenlijk de urgentie. Op basis van de onderzoeken formuleren gemeenten met het waterschap verbetermaatregelen. Voor het uitvoeren van maatregelen voor klimaatbestendigheid wordt zoveel mogelijk aangesloten bij nieuwbouw of onderhoudsmaatregelen.

5.3 Transporteren en zuiveren van afvalwater

In de afvalwaterketen is het waterschap verantwoordelijk voor het transporteren en zuiveren van het via de gemeentelijke riolering ingezamelde afvalwater.

In 2021 bleven de prestaties achter bij de doelstellingen, zowel voor het afvalwatertransport als voor het zuiveren van afvalwater.

Voor het afvalwatertransport is de prestatie-indicator 'voldoen aan afnameverplichting' uitgekomen op 97,9%. Daarmee is het doel van 98% net niet gehaald. Daarnaast is het 14 maal voorgekomen dat door uitval van rioolgemalen lozing van (verdund) afvalwater uit de riolering naar het oppervlaktewater geweest, terwijl de doelstelling is dat dit nooit voorkomt. Beide prestaties worden negatief beïnvloed door achterstallig onderhoud (uitstel van renovatieprojecten) en door een te krappe personele bezetting.

Voor het zuiveren van afvalwater is de prestatie-indicator 'Voldoen aan de lozingseisen (%)' uitgekomen op 97,6%, terwijl de doelstelling 100% is. Dit is o.a. veroorzaakt door technische problemen bij rwzi Breskens en rwzi Walcheren, en door extreme neerslag in november en december. De technische problemen zijn inmiddels gedeeltelijk opgelost, en voor een deel wordt hier nog aan gewerkt.

5.4 Conclusies

- De in het bestuursakkoord water gestelde doelen met betrekking op samenwerking in de afvalwaterketen zijn gehaald. De Zeeuwse samenwerking SAZ+ is verbreed van de focus op de afvalwaterketen naar de gehele waterketen. Met het bereiken van deze hoge ambitie zijn de voorwaarden gerealiseerd om als Zeeuwse waterketenpartners in de nabije toekomst concrete stappen te zetten in het stroomlijnen van beheertaken.
- De uitvoering van de Stedelijke Waterplannen is voltooid.

- Tot 2022 zijn 15 stedelijke gebieden onderzocht volgens de scenario's 'kort hevig neerslag, langdurig nat en langdurig droog'
- De planvorming voor het klimaatbestendig maken van het bebouwd gebied is op dreef.
- In 2021 bleven de prestaties voor het afvalwatertransport en voor het zuiveren van afvalwater achter bij de doelstellingen. Het doel 'voldoen aan afnameverplichting' is net niet gehaald. Het doel 'Voldoen aan de lozingseisen (%)' is niet gehaald door technische problemen die inmiddels deels zijn opgelost.
- De afspraken uit de Green Deal Energie uit 2011 om voor 40% te voorzien in zelf uit afvalwater opgewekte energie en het verbeteren van de energie-efficiency zijn volledig ingelost.

6 Samenvattende conclusies

- De doelstellingen voor 2021 voor het programma waterkeringen zijn niet op alle fronten gehaald. Belangrijkste oorzaken zijn gelegen in de beperkte capaciteit, verschuiving van capaciteit door de organisatieontwikkeling en de COVID-pandemie.
- De peilbesluiten voor de PWO-gebieden Othene, Duiveland en Schouwen zijn in 2021 vastgesteld;
- De maatregelen volgens de Planvorming Wateropgave zijn in 2027 niet voor 100% uitgevoerd, maar de belangrijkste maatregelen zijn dan wel uitgevoerd.
- Overeenkomstig de opgaven in het 2^e stroomgebiedsbeheerplan zijn de doelen voor 2021 voor de aanleg van vispassages bereikt. Met de aanleg van natuurvriendelijke oevers is ook voldaan aan de (aangepaste) doelen van het 2^e stroomgebiedsbeheerplan.
- De waterkwaliteit vertoont van nature fluctuaties. In 2021 is op basis van de toetsing voor vis een verbetering te zien ten opzichte van 2015 te zien, voor macrofauna deels een verslechtering. Voor de andere indicatoren is de toestand constant te noemen. Er zijn fluctuaties binnen de afzonderlijke watersystemen die binnen de bandbreedte van de natuurlijke variatie lijken te liggen.
- De in het bestuursakkoord water gestelde doelen met betrekking op samenwerking in de afvalwaterketen zijn gehaald. De Zeeuwse samenwerking SAZ+ is verbreed van de focus op de afvalwaterketen naar de gehele waterketen.
- Tot 2022 zijn 15 stedelijke gebieden onderzocht volgens de scenario's 'kort hevig neerslag, langdurig nat en langdurig droog'.
- In 2021 bleven de prestaties voor het afvalwatertransport en voor het zuiveren van afvalwater achter bij de doelstellingen. Het doel 'voldoen aan afnameverplichting' is niet gehaald. Het doel 'Voldoen aan de lozingsisen (%)' is niet gehaald door technische problemen die inmiddels deels zijn opgelost.
- De afspraken uit de Green Deal Energie uit 2011 om voor 40% te voorzien in zelf uit afvalwater opgewekte energie en het verbeteren van de energie-efficiency zijn volledig ingelost.